

Bài 29: CÁCH MẠNG HÀ LAN VÀ CÁCH MẠNG TƯ SẢN ANH

I. MỤC TIÊU:

1. Kiến thức: Giúp học sinh nắm vững những kiến thức cơ bản sau:

- CMTS là một hiện tượng xã hội hợp quy luật, là kết quả của sự xung đột giữa LLSX mới (TBCN) với quan hệ sản xuất lạc hậu (phong kiến). Cách mạng bùng nổ nhằm lật đổ quan hệ sản xuất phong kiến, mở đường cho CNTB đi lên.
- Quần chúng nhân dân, chủ yếu là nông dân, là động lực của cách mạng nhưng không phải đồng minh của giai cấp tư sản. Sau khi giành chính quyền, giai cấp tư sản tiếp tục đàn áp, bóc lột nhân dân lao động nặng nề và tinh vi hơn.
- CMTS không thủ tiêu áp bức, bóc lột mà chỉ thay thế sự bóc lột của chế độ phong kiến bằng sự bóc lột của chế độ tư bản.

2. Tư tưởng, tình cảm: Giúp học sinh có nhận thức đúng đắn về mặt tích cực và hạn chế của cách mạng tư sản

3. Kỹ năng: Biết phân tích để hiểu sâu nội dung những khái niệm mới: khái niệm CMTS, động lực cách mạng, quý tộc mới, rào đất cướp ruộng, “cừu ăn thịt người”

II. ĐỒ DÙNG DẠY & HỌC:

1. Giáo viên:

- Bản đồ cách mạng tư sản Anh.
- Tranh ảnh, tư liệu liên quan đến bài giảng.

2. Học sinh:

- Đọc trước SGK, chú ý trả lời các câu hỏi, sưu tập tư liệu liên quan đến bài giảng.

III. TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY VÀ HỌC:

1. Ổn định lớp và kiểm tra bài cũ:

- Lòng yêu nước của dân tộc Việt Nam đã hình thành như thế nào?
- Những nét mới trong truyền thống yêu nước Việt Nam thời phong kiến độc lập?
- Hãy sưu tầm những câu ca dao về lòng yêu nước của dân tộc ta.
- Tại sao có thể xem nét đặc trưng cơ bản của truyền thống yêu nước Việt Nam thời phong kiến là chống ngoại xâm, bảo vệ độc lập dân tộc?

2. Giảng bài mới:

a. Mở bài: Sự phát triển kinh tế TBCN thời hậu kỳ trung đại tạo bước chuyển từ chế độ phong kiến sang chế độ tư bản, mở đầu với các cuộc cách mạng tư sản Hà Lan và đặc biệt là cách mạng tư sản Anh. Các cuộc CMTS đã tấn công vào thành trì của chế độ cũ, lật đổ quan hệ sản xuất phong kiến lạc hậu, mở đường cho lực lượng sản xuất TBCN phát triển.

b. Các bước thực hiện bài học:

HOẠT ĐỘNG CỦA THẦY VÀ TRÒ	NỘI DUNG BÀI
* Hoạt động 1: Toàn lớp và cá nhân - GV giới thiệu trên bản đồ vị trí của Hà Lan trước cách mạng (Gồm lãnh thổ Bỉ, Hà Lan, Luxemburg và một số vùng đông bắc nước Pháp), gồm 17 tỉnh tự trị rất phát triển và giải thích vì sao vùng đất này có tên là “Netherland” (Vùng đất thấp). Dựa vào đâu để nói rằng, đầu thế kỉ XVI, Netherland là một trong những vùng đất có nền kinh tế TBCN phát triển nhất châu Âu? - Giáo viên trình bày về sự cai trị hà khắc của Tây Ban Nha trên đất Netherland: người dân phải nộp những khoản thuế khổng lồ, bị đàn áp tôn giáo... Vì sao tư tưởng cải cách tôn giáo của Calvin nhanh chóng phát triển ở Netherland? - Dự kiến HS trả lời, GV chốt ý và hướng dẫn HS nhận thức: Tư tưởng cải cách tôn giáo của Calvin là sự dọn đường cho một cuộc cách mạng. * Hoạt động 2: Toàn lớp và cá nhân Nguyên nhân dẫn đến cách mạng Hà Lan? - HS đọc SGK, trả lời, GV chốt ý: sự cai trị hà khắc của chế độ phong kiến Tây Ban Nha cản trở kinh tế TBCN ở Hà Lan và những ảnh	1. Cách mạng Hà Lan - Bối cảnh + Kinh tế: đầu thế kỷ XVI, kinh tế Netherland phát triển nhất Châu Âu. + Xã hội: Giai cấp TS ra đời, ngày càng có thế lực nhưng bị phụ thuộc vào Tây Ban Nha. + TBN tìm mọi cách ngăn cản sự phát triển, ngăn cấm Tân giáo. + Mâu thuẫn giữa Netherland và TBN ngày càng sâu sắc. → Chiến tranh bùng nổ. - Diễn biến + Tháng 8/1566, nhân dân miền Bắc Netherland khởi nghĩa và làm chủ nhiều nơi. + Năm 1609 hiệp định đình chiến được ký kết, nhưng đến năm 1648 TBN mới được công nhận độc lập cho Hà Lan. - Ý nghĩa + Là cuộc CMTS đầu tiên trên thế giới diễn ra dưới hình thức

hưởng của tôn giáo Calvin. - Giáo viên giới thiệu: William, hoàng tử xứ Orange lãnh đạo và tổ chức chiến tranh du kích. Nội dung hội nghị U-trếch? Ý nghĩa? - HS theo dõi SGK trả lời. GV chốt ý Tính chất và ý nghĩ cách mạng tư sản Hà Lan? - Giáo viên hướng dẫn học sinh nhận thức thế nào là CMTS qua đối tượng, giai cấp lãnh đạo, nhiệm vụ, lực lượng. * Hoạt động 3: Toàn lớp và cá nhân Sự phát triển của nền kinh tế Anh được thể hiện như thế nào? - Học sinh sử dụng SGK nêu lên những biểu hiện của sự phát triển kinh tế TBCN của Anh. - GV hướng dẫn HS nhận thức tình hình kinh tế Anh trước cách mạng và nguyên nhân của CMTS Anh Thế nào là hiện tượng “cừu ăn thịt người”? (khái niệm của Thomas Moore → đất trồng cỏ lán ắt đất nông nghiệp → nông dân lâm vào nạn đói). - Giáo viên giúp học sinh thấy được ưu thế của quý tộc mới: + Hưởng những đặc quyền như quý tộc phong kiến nhưng giàu có hơn vì biết cách kinh doanh. + Có những đặc quyền và địa vị hơn tư sản, dễ dàng phát triển việc kinh doanh, không chịu sự cản trở của chính quyền. → Không thể làm cách mạng triệt để. Mâu thuẫn trong lòng xã hội Anh biểu hiện như thế nào? Hướng giải quyết mâu thuẫn đó? - Học sinh theo dõi sách giáo khoa trả lời, GV chốt ý cho HS nắm nguyên nhân bùng nổ của	một cuộc chiến tranh giải phóng dân tộc. + Mở đường cho CMTB phát triển. + Hạn chế: QHSXPK vẫn tồn tại, nhân dân không có quyền lợi KT- CT. 2 . Cách mạng tư sản Anh <u>a. Nước Anh trước cách mạng</u> - Kinh tế: đầu thế kỷ XVII kinh tế Anh phát triển nhất châu Âu theo hướng TBCN. - Xã hội: tư sản, quý tộc mới giàu lên nhanh chóng. - Chính trị: chế độ phong kiến lạc hậu đã hạn chế kinh tế TBCN phát triển, đời sống nhân dân cơ cực. → Cách mạng bùng nổ <u>b. Diễn biến</u> - 8/1642, vua Charles I tuyên chiến với Quốc hội, nội chiến diễn ra từ 1642 – 1648.
--	---

cuộc cách mạng Anh. * Hoạt động 4: - GV trình bày diễn biến cách mạng tư sản Anh trên bản đồ (có thể sử dụng biểu đồ “dao động con lắc đơn” để minh họa). - Nguyên nhân trực tiếp: 1625, Charles I: + Ra lệnh giải tán Quốc hội khi các thành viên Quốc hội yêu cầu vua Charles I cho họ thêm quyền hành, kể cả việc phê chuẩn thuế. + Độc quyền trong sản xuất, ngoại thương, một phần nội thương, đặt ra những quy chế chặt chẽ kiểm soát các ngành công nghiệp. + Đàn áp và trục xuất tín đồ Thanh giáo + Dùng vũ lực đàn áp Quốc hội ra lệnh bắt 5 nghị viên hoạt động nổi tiếng hòng dập tắt phong trào; nhưng nhân dân kịp thời bảo vệ nghị viên, giúp họ trốn thoát. Sự kiện này có ý nghĩa gì? - Dự kiến HS trả lời: Nhân dân là trụ cột thực sự để bảo vệ nghị viên. - GV sử dụng hình Charles I bị xử tử, mô tả cảnh buổi xử chém Charles I Phân tích ý nghĩa của CMTS Anh? Vì sao nói CMTS Anh là cuộc cách mạng không triệt để? - Hạn chế: Lãnh đạo là liên minh quý tộc mới và TS - Ý nghĩa: Có ý nghĩa và ảnh hưởng sâu rộng trong Lịch sử thế giới Cận đại.	- 1649 vua bị xử tử, Anh trở thành nước cộng hòa, cách mạng đạt tới đỉnh cao. - 1653 thiết lập nền độc tài quân sự do Cromwel đứng đầu (bước thụt lùi). - 1688 sau khi Cromwel mất, Quốc hội tổ chức chính biến đưa Wilhelm Orange lên ngôi vua, thiết lập chế độ quân chủ lập hiến. <u>c. Tính chất và ý nghĩa</u> - Lật đổ chế độ phong kiến, mở đường cho CNTB ở Anh phát triển. - Mở đầu thời kỳ quá độ từ chế độ phong kiến sang TBCN.
--	---

c. Kết luận: Cách mạng tư sản Anh và Hà Lan là hai cuộc cách mạng tư sản mở đầu thời kỳ quá độ từ chế độ phong kiến sang chủ nghĩa tư bản.

3. củng cố bài:

- Thế nào là một cuộc cách mạng tư sản?

- Tính chất và ý nghĩa cách mạng Hà Lan (1566).
- Trình bày diễn biến và kết quả cách mạng tư sản Anh.

4. Ôn tập và chuẩn bị bài:

- Học hai câu hỏi 1 và 2 trong sách giáo khoa, trang 145.
- Đọc trước SGK bài 30: “Chiến tranh giành độc lập của ...”.
- Sưu tập tư liệu, tranh ảnh liên quan đến bài học mới.